

VOJENSKÝ VÝZNAM DOBRÝCH SILNIC

Jedním z prvních oddílů amerického vojska ve Francii byly zákopnické sbory s úkolem zbudovati nutné a vhodné silnice. Tým úkol jest dnes ještě hlavním u zákopnických sborů amerických, stále na početné síle nabývají. Ze všech důležitých základních a zásobních měst až na bitevní čáry prostírají se nyní jako stužky nové silnice, většinou americkými zákopníky z konkrétně zbudované. Jiné oddíly amerických zákopníků zbudovaly silnice, vedoucí z přístavních měst přímo do soustředovacích táborů amerického vojska po jeho příjezdu z Francie. Silnice tyto slouží takřka výhradně netrhnoucí se dopravě zásob a vojsk.

Když do Francie přibyl prvý oddíl amerických stavitelů silnic, skládal se takřka výhradně z mužů, kteří v občanském životě stáli na důležitých předních místech při pozemních stavbách — vychování v nejlepších amerických učilištích a hodící se hlavně k dohlížení. Jest ovšem přirozeno, že ve směs očekávali, že na ně čeká práce podobného druhu v Evropě. Ale brzy se objevilo, jak málo by práce udělala armáda dohlížitelů, kdyby v ní nebylo dělníků a brzy většina z nich uchopila se motyk a špičáků a pustila se do práce. Jeden mladý inženýr, který v Americe stál v čele jednomu z největších podniků, stavějících pozemních dráh, se při tom přesvědčil, jak mnohých ještě postrádá znalostí při lámání skal.

Byly to těžké doby. Tento předvoj zákopníků měl připravovati cesty pro pohyby amerických vojsk, jež měly do Francie přibýti z jara. Práce těchto zákopníků vázla následkem nedostatku dvojího druhu: Jednak dělných sil a jednak i surovin a přístrojů, na jaké byli zvyklí z Ameriky. Vypráví se z té doby historika o jednom inženýru, jenž ze zoufalství, že práce jde za těchto podmínek tak zvolna, rychle se rozhodl a skupil za \$200 různých železných odpadků u nejbližšího obchodníka se starým železem a sestrojil z nich prvý drtič šterku.

Tyto těžké počátky byly konečně překonány. Z Ameriky začaly docházeti stroje i příslušenství zákopnických pluků, určení ke konání ruční práce. Dnes mají inženýrské sbory amerického vojska po ruce nejlepší stroje, jaké pro ně americká vláda může opatřit — výprava to, jež vzbudila netajený úžas v kruzích Francouzů, zvyklých dosud, aby všechna práce při stavbě železnic děla se s pomocí dělných sil.

Francouzi na příklad spatřili při této příležitosti prvý strojní drtič šterku s jeho výtahy na hrubý materiál a samočinné pracujícími výtahy, jimiž jest šterka nakládán přímo do vozů. A co ještě více, Francouzi viděli také poprvé americké vozy k dopravě stavebního materiálu, opatřené rozvíracím dnem, s jehož pomocí jest vůz na ráz vyprázdňen.

Úkol, kterému se američtí inženýři ve Francii ocitli tváří v tvář, nebyla jen stavba nových silnic, nýbrž i přestavba stávajících silnic, jakož i často jejich rozšiřování. Francie měla sice hojně hlavních silnic, dostatečně širokých, které před válkou byly pokládány za vzorná díla svého druhu, s hladkými makadamovými povrchy. Leč mnoho z nich bylo do slovně přeměněno v prach jedním přímým válečným a jednak neustálou těžkou dopravou tisíců a tisíců nákladních povozů všeho druhu od obyčejných "fasuňků" do nejtěžších motorových nákladních vozů. Náleží tedy inženýrským sborům nejen stavěti nové silnice, nýbrž i spravovati silnice porouchané.

Od těchto silnic vedou četná odbočky, jež jsou také důležité pro vojenskou potřebu, ale nelze jich s výhodou používat pro jejich nedostatečnou šířku, která obnáší průměrně od 9 do 12 stop.

Tyto odbočující silnice musí býti rozšiřovány na spojovací silnice od 18 do 25 stop široké, aby jich mohlo býti používáno k dopravě osobních automobilů a těžkých děl i nákladních motorových vozů současně oběma směry.

Američtí inženýři jsou rozděleni na divise, s divizijním velitelem v čele. Divizijní velitelové jsou zodpovědní vřehnuému ředitelovi, sídlícímu v Paříži. Většinou jsou tyto inženýři ubytováni v blízkosti

ANGLIČANÉ A FRANCOUZOVÉ V PATÁCH USTUPUJÍCÍM NĚMCM.

Tito angličtí a francouzští vojáci postupují ku předu za ustupujícími Němci v ofensivě podél západní fronty.

sti míst, kde právě pracují. K tomu cíli slouží různé druhy ubytování. Pro tlupy pracujících ve skalních lomech, byly zřízeny trvanlivější dřevěné kasárenské baráky. Kde pracují inženýři bud na stavbě nové silnice, nebo na opravě starých, jsou ubytováni buď ve stanech, na nejbližším vhodném místě postavených, anebo v blízkých francouzských osadách.

Důležitost zřízení a udržování nepřetržitých spojovacích prostředků ve válece jest samozřejmá. Je-li armáda odříznuta od svých zásobních základů nebo záložních sborů, dobuje stejných výsledků, jako kdyby složila své zbraně. K tomu byla na příklad donucena britická armáda v roce 1915, jež vyčkávala, až jí budou obstarány prostředky k uvedení sponst šterku a hlíny, jež kdysi bývaly silnicí, na niž byl každý Francouz hrdý, do sjízdného stavu.

Co platí o dobrých silnicích ve Francii, platí ovšem také o spojovacích prostředcích ve Spojených Státech. Válka zdůraznila tuto nutnost, která v Americe byla po tak dlouhá léta zanedbávána. Snad samolíbá ubezpečenosť, jež zavládala v přemnohých kruzích amerického lidu, že jsou Spojené Státy jistý proti každému nepředu se strany ciziny, byla příčinou, že nebyla tak dlouho poznána důležitost dobrých silnic i v této zemi. Spolková vláda dříve neměla ani zdání, že by bylo nutno budovati silnice pro vojenskou potřebu. A tam, kde byly konány sporé pokusy o stavbu silnic, nebylo nikterak dbáno toho, aby na byly zároveň také nějakého strategického významu.

Leč v roce 1916, když čím dále tím více pronikalo přesvědčení, že předpovědi, dle kterých jest zcela dobře možným vpád německých vojsk do Spojených Států, vyhoufalo se veřejné mínění do té míry k poznání hroziícího nebezpečí, že kongres přijal zákon, dle kterého mělo býti věnováno 885,000,000 na stavbu silnic. Obnos tento bude rozdělen na příspěvky za účelem stavby silnic společně se státy, okresy a jinými samosprávnými tělesy. Rozdílů peněz bylo svěčeno tajemníku zemědělského odboru.

Toto opatření vzbudilo do velké míry stavbu silnic po celé zemi. Stát Texas na příklad má nyní rozestavěných 36 silničních podniků. Alabama se ehystá k výstavbě 29 silnic a Illinois pracuje na stavbě silnic v délce 75 mil z konkrétnu a makadamu, vedoucí šesti okresy. Silnice bude stát \$1,146,673 a stát Illinois si vyžádal k její zhotovení spolkového příspěvku v polovině tohoto obnosu. Ale rychlejší stavbě silnic postavily se nepředvídané překážky. V mnohých případech bylo takřka nemožností opatřit si potřebný materiál ke stavbě makadamových silnic. Příčina toho spočívá hlavně v úsilí uhebné spolkové správy, směřující k úsporám uhlí, jakož i dodávky přírodních olejů pro potřebu loďstva jak válečného, tak obchodního. Proto byla do velké míry omezena doávka tluhu a přírodních olejů, nutných k budování silnic tohoto druhu. Materiál tohoto druhu

jest možno nyní získati u výrobci jen se svolením spolkové správy paliva po dohodě s odborem pro stavbu silnic při zemědělském spolkovém odboru. Ale často se stává, že státní silniční výbory musí i v takovém případě mnoho měsíců na dodávku čekati, než je zase železničním možno objednat materiál dodati. Příležitost k dopravě písku, šterku, makadamu a jiného materiálu po železniční byla do velké míry zmešlena zvýšenými nároky, jež na železniční dopravu klade uhebná správa, usilující o dostatečnou dodávku paliva do celé země již za letních měsíců, aby bylo zabráněno hroziící nouzi v zimním čase. Vyskytuje se však ještě ta obtíž, že mnoho materiálu ke stavbě silnic potřebného, jest pod kontrolou rady pro válečný průmysl, která ovšem musí v prvé řadě dbáti o uspokojení požadavků, kladených při stavbě a hotovení válečných potřeb a loží.

Všechny tyto překážky měly za následek, že se dostavila doba, kdy bylo pravděpodobno, že stavba silnic bude omezena jen na sprostředkovací silnice mezi vojenskými tábory a do středisky. Leč brzy potom došlo k ustavení spolkové rady pro stavbu silnic, sestávající ze zástupců válečného odboru, železnic, uhebné správy, silničního odboru zemědělského odboru a rady pro válečný průmysl.

Válečnému odboru záleží do velké míry na stavbě silnic již z toho ohledu, aby bylo zjednáno dobré spojení evičebních táborů s městy, kde možno obstarávati zásoby a dodávku jich pozemní cestou, jakož i s přístavy. Mnoho válečné dopravy a hlavně těžkých válečných automobilů jest dopravováno pozemní cestou s opomínutím železnic a proto jeví ohehotu pracovatí společně se státními silničními výbory, pokud by v prvé řadě hleděly k stavbě silnic, jež by sloužily též těmto válečným účelům. Také zemědělský odbor zaujímá stanovisko, rozhodně příznivé stavbě silnic a nyní záleží vše na dohodě jejich se zástupci ostatních odborů, ať je to již rada válečného průmyslu, nebo uhebná správa, nebo správa železnic. V celku nasvědčuje vše tomu, že bude dosaženo příznivého výsledku, jenž by všechny strany uspokojoval.

Nové odvodní stáří.

Washington, D. C. — První třída těch, kdož byli odvedeni, zdá se býti již skoro úplně vyčerpana. vojenské knihy jsou proto přesvědčeny, jestliže kongres sám v nejbližší době neučiní nějaké opatření ohledně odvodního stáří, že dojde k vybírání mužstva ze tříd druhé. Jak se oznamuje, konala se nedávno v úřadovně generála Crowdera, jenž je hlavním odvodního departmentu, konference vojenských velitelů, při níž vyšlo na jevo, že prezident Wilson spolu s tajemníkem války Bakerem jest hotov v nejbližší době jíti před kongres a žádati jej za zvýšení (rozšíření) stáří odvodního. Oba jsou prý pro to, aby příště odvodu podléhali mladší a muži ve stáří od 20 do 36 roků. Když se však rozdíl ten

ukázal při stále větší spotřebě mužstva pro munici a jiné závoody nedostatečným, pak by odvážení byli muži až do 40. roku svého stáří.

Za měsíc červen a července odvedeno bylo 800,000 mužů z 1,000,000 mužů, kterýžto počet vykazován byl první třídou dne 1. června. Místní odvodní komise odbržely pak rozkaz, aby pro srpen byly připraveny s vysláním 400,000 mužů dalších. Do tohoto počtu budou moči býti zařaděni mladíci a muži, kteří se dali registrovat v červnu. Místní odvodní komise byly upozorněny rovněž na to, aby za záduých okolností nedávaly nikomu povolení k vstoupení do marínáckého sboru nebo jakéhokoli závodu průmyslového, v němž se vyrábí válečný materiál, dřívě, pokud by se samy nepřesvědčily, že mají po ruce tolik mužstva, by byly s to vypravit kvotu srpnovou.

Nedávna ofensiva ve Francii byla dokořán dvěma propagandě, která se šíří mezi německým vojskem. Německý lid má se v důsledku jejím dovědět, že Spoj. Státy budou míti ve válece do konce tohoto roku 3,500,000 mužů a že hned z jara r. 1919 dostoupí počet ten celých 4,000,000 mužů. Zájmavo je, že ve Washingtoně se

nyní na všech stranách mluví o tom, že nová divise departmentu práce bude naléhati na nucený odvod těch, kdož určení budou pro práci v dolech uhelných. I jiné průmyslové závody, zvláště ty, které se zabývají výrobou munice, naléhají na vládu, by se jim postarala stejným způsobem o potřebné množství pracovních sil, o něž je posud stále veliký nedostatek.

Přijel domů zemřít.

Chicago. — V okresní nemocnici zdejší zemřel chicagský vojín, který nadýchal se otravného plynu, jímž Němci vraždí a mučí vojáky spojenecké. U Cambrai ve Francii, kde američtí žinisti (inženýři) pastili se do Teutonů, stíhajících ustupující Brity, pouze se svými lopatami a rýčemi, byl Harry L. Keller omámen německým plynem. Nezotavil se nikdy úplně z následků toho a byl poslán domů. Nyní zemřel v okresní nemocnici, ošetřován jsa až do posledního okamžiku svojí matičkou.

Keller býval zaměstnán v ocelárnách v South Chicago, ale záhy po vypuknutí války vstoupil do 17. pluku žinistů, který byl sestavován plukovníkem Charlesem G. Dawesem, předsedou Central Trust Co. Pluk ten již po delší dobu nalezá se ve Francii. Pracoval právě na zřizování železniční tratě blízko za britickou frontou, když Němci zahájili na jaře svůj nápor, kterým se chtěli dostat do Paříže. Britická bitevní čára nebyla dosti pevnou, povážlivě se kolísala a hrozilo nebezpečnost, že bude prorážena. Tu oddíly, které pravidelně nebojují, postavily se proti nepříteli. Mezi nimi byli američtí inženýři, kteří se ozbrojili tak, jak právě mohli. Někteří měli ručnice, ale jiní pouze lopaty, rýče a jiné nástroje, jimiž do Prusáků bušili tak statečně, že nejen je zastavili, ale i nazpět zahnali. Než se mohli Teutonů vzpamatovati a nový útok podniknouti, dostavily se spojenecké rezervy a udělaly pevnou hráz proti Němcům.

Četní Američané byli raněni v boji, nebo otravnými plyny omámeni. Mezi těmito byl i Keller, jehož stav byl povážlivý. Zotavil se sice trochu po nějaké době, ale úplně se neuzdravil. Vojenská lékařka se rozhodla, poslati jej nazpět do Spoj. Států. Byl přivezen do Chicago, načež se odebral ke své matce, usazené v North Judson, Ind. Stav jeho se trochu zlepšil, ale za nedlouho zase se zhoršil, tak že bylo nutno, dopravití vojína do okresní nemocnice v Chi-

cagu, kde lékaři a ošetrovatelky činili všemožné, aby z tělesného systému Kelerova vymýtili zbytek peklého plynu teutonského. Dnem i nocí matička vojínova seděla u jeho lože, ale ani matičské lásky nepodařilo se zmařiti následky ďábelského způsobu, jakým Němci bojují. Harry chřádl a lékař šdělil matce jeho, že syn musí zemřít. Ona však neoddala se zoufalství, neplakala, nýbrž dále se na něj usmívala a ujišťovala jej, že zase všechno bude dobře. K ošetrovatelkám, které se obdivovaly její statečností, prohlásila, že četné matky musí ztratiti své syny tisíce mil daleko, a ona že proti nim jest ještě šťastnou, ježto může svého hochu ošetrovati a hledět mu ulehčiti jeho utrpení. V neděli peklého plynu Hunů dokonala své dílo. Když matce bylo sděleno, že její syn je mrtev, oči její zalily se slzami, ale ústa její přece se slabě usmívala, když prohlásila: "Byla bych ráda, aby všechny ostatní matky vojínů měly stejnou útechu, jaké se mně dostalo, když přišla jsem o svého syna."

Chťel býti vojáčkem.

Bowling Green, Ky. — Nastaněli na zdejšímu trhu náhlý nedostatek vajec, je toho vinen Benson Leichhardt z Bowling Green. Osmnáctiletý Benson rozhodl se, že se nechá naverbovat k loďstvu. Když se však dostavil do úřadovny, nebyl přijat, protože neměl žádoucí váhu. Mladík se nenechal zastrašit a snědl každého dne po 14 dní tři tuety vajec, získav tak na váze 12 liber, a když se znovu přihlásil do odvodní úřadovny, byl přijat. Rodiče mladíka sice namítali, že odvod ten přišel při nynější drahotě vajec trochu draze — však patriotický syn prohlásil, že to rozhodně stálo za to.

V BOJ ZA SVOBODU A PŘÁVA!

HRR NA VRAHA!

ČEŠI I SLOVÁCI!

Hlaste se pod volný svůj prapor československý

Odvodní kancelář:

1429 So. 13th Street
OMAHA, NEBRASKA